

Όλα όσα πρέπει

για να ταξιδεύετε

ΝΑΥΑΓΟΣΩΣΤΙΚΗ

Κείμενο: Νίκου Γιοβανίδη
Διευθνή της Ελληνικής
Ναυαγσσωστικής Αγόρηθιας.

να ξέρετε με ασφάλεια

Αναμφισβήτητα το ταξίδι με ένα σκάφος στις ειρηνικές θάλασσες είναι από τις πιο όμορφες εμπειρίες. Το κλίμα της χώρας μας και η μορφολογία των νησιών, δημιουργούν τις ιδανικές συνθήκες για κρουαζιέρα. Παρόλα αυτά θρηνούμε αρκετά θύματα κατά τη διάρκεια κάθε καλοκαιριού. Σε αρκετά ατυχήματα εκ των υστέρων διαπιστώθηκε, ότι θα ήταν λιγότερα, αν είχαν τηρηθεί ορισμένοι κανόνες. Είναι πλέον τακτικό φαινόμενο να νοικιάζει μια παρέα ένα σκάφος, για να ταξιδέψει λίγες μέρες και να απολαύσει τις μοναδικές συγκινήσεις που τόσο απλόχερα προσφέρει η θάλασσα. Όσο όμορφο και αν ακούγεται αυτό, κρύβει πολλές ενέργειες που πρέπει να γίνουν πριν και κατά τη διάρκεια του ταξιδιού. Απευθυνόμαστε στον αρχάριο αθλητή και στον πιο πεπειραμένο καπετάνιο, με στόχο την ασφαλή και ποιοτική διακυβέρνηση ενός σκάφους.

Μόλις νοικιάσετε ένα σκάφος, πρώτη σας ενέργεια είναι να το παραλάβετε με κάθε προσοχή και σχολαστικό έλεγχο. Μετά την παράδοση και την υπογραφή του σχετικού εντύπου παραλαβής, πρέπει να ζητήσετε τα χαρτιά (άδειες) του σκάφους, τα οποία είναι απαραίτητα για να πάρετε απόπλου από το Λιμεναρχείο. Διαβάστε προσεκτικά το ναυλοσύμφωνο, συμπληρώστε τη λίστα Πληρώματος και μαζί με δύο πτυχία Ιατροπλοίας Ανοικτής Θαλάσσης μελών του πληρώματός σας, καταθέστε όλα τα χαρτιά στο τοπικό Λιμεναρχείο για να πάρετε απόπλου.

Συνήθως αυτή τη διαδικασία την κάνει το γραφείο που νοικιάζει το σκάφος ή ο ιδιοκτήτης του. Αν είστε ιδιοκτήτης παίρνετε μόνο απόπλου, χωρίς τη διαδικασία του ναυλοσύμφωνου. Μόλις τελειώσετε με το Λιμεναρχείο, μπορείτε να ξεκινήσετε, για τον πρώτο σταθμό του ταξιδιού σας. Σε κάθε λιμάνι που θα πιάνετε, έχετε την υποχρέωση να πηγαίνετε στο Λιμεναρχείο με όλα τα χαρτιά του σκάφους, όπου θα δηλώνετε κατάπλου και θα παίρνετε απόπλου, όταν θα φεύγετε. Υπεύθυνος του σκάφους ορίζεται ο ένας από τους κατόχους των διπλωμάτων και

φυσικά αυτός που έχει τη μεγαλύτερη πείρα. Είναι ο καπετάνιος ή ο skipper, όπως συνηθίζεται να λέγεται.

Σε πολλά σκάφη θα βρείτε αναρτημένη σε εμφανές σημείο, μια μικρή μεταλλική ταμπέλα, η οποία γράφει στα αγγλικά μια παλιά ναυτική φράση, που ισχύει απόλυτα και σήμερα. "Nobody's perfect except the captain". Τα σχόλια περιπετούν.

Αγαπητέ καπετάνιε, είστε ο κυρίαρχος και ο άνθρωπος που αποφασίζει τι θα γίνει στο σκάφος. Οι υπόλοιποι πρέπει να υπακούουν ακόμα και αν δεν συμφωνούν.

As πιούμε λοιπόν ένα «καφέ» μαζί και να δούμε όλες αυτές τις ενέργειες που πρέπει να κάνουμε όλοι όσοι ταξιδεύουμε. Να ανταλλάξουμε γνώσεις και εμπειρίες που αποκομίσαμε από τη συνεχή επαφή με τη θάλασσα τόσα χρόνια.

Οι πρώτες κινήσεις σας

Πρώτα απ' όλα αποφασίστε πού πρόκειται να πάτε. Μάθετε τι άνεμοι πνέουν στην περιοχή που είσαστε και ενημερωθείτε για τον καιρό και τους ανέμους της περιοχής, όπου προγραμματίζετε να ταξιδέψετε.

Πληροφορίες για τον καιρό μπορείτε να παίρνετε από:

- Το V.H.F., στο κανάλι 86 (ακούτε το επίσημο Δελτίο Καιρού και Θαλασσών για ναυτιλήμενους).

- Τα κατά τόπους Λιμεναρχεία, (μπορείτε να καλέσετε με το V.H.F. στο κανάλι 12 ή να πάτε από εκεί (τα Λιμεναρχεία ενημερώνονται για την πρόβλεψη του καιρού της ημέρας, κάθε πρωί στις 7 π.μ.).

- Το κανάλι 16 από το V.H.F. σας, αν καλέσετε το "Ελλάς Ράδιο".
- Εάν υπάρχει στο σκάφος NAVTEX, σας δίνει τον καιρό όλη την ημέρα μαζί με τα έκτακτα δελτία που εκδίδονται, αρκεί να το ενεργοποιήσετε.

Επίσης το NAVTEX, σας ενημερώνει με αποστολή μηνυμάτων και σας πληροφορεί, για το τι συμβαίνει στις Ελληνικές θάλασσες. Συνήθως οι περισσότεροι που ταξιδεύουν, παρακολουθούν το Δελτίο Καιρού και ενημερώνονται σχετικά από την τηλεόραση, το προηγούμενο βράδυ.

Αν πνέουν άνεμοι έντασης 06 (έξι) στην κλίμακα Μποφόρ και πάνω, η συμβουλή μας είναι να μη ταξιδέψετε. Εξερευνήστε το νησί ή την περιοχή όπου βρίσκεστε. Αν ο καιρός σας επιτρέπει να κάνετε ένα ευχάριστο ταξίδι, πρέπει να μεριμνήσετε για κάποια πράγματα πάνω στο σκάφος προτού ξεκινήσετε.

Μελετήστε σχολαστικά το ναυτικό χάρτη, βγάλτε τις πορείες σας, εντοπίζοντας καθετί που ενδιαφέρει υπάρχει και μπορεί να δημιουργήσει πρόβλημα στο ταξίδι σας, όπως π.χ. ξέρες, ριχάδες, βραχονησίδες, φανάρια, κλπ. Πρέπει οπωσδήποτε να ετοιμάσετε τουλάχιστον μια εναλλακτική πορεία και πλάνο ταξιδιού, ώστε μόλις εμφανιστεί μια έκτακτη ανάγκη, να είστε έτοιμοι να αλλάξετε κατεύθυνση, χωρίς καθυστέρηση και ψαξίματα στο χάρτη και στα βοηθήματα την τελευταία στιγμή, γιατί μπορεί να είστε κάτω από δύσκολες καιρικές συνθήκες.

Αμέσως μετά, συγκεντρώστε το πλήρωμα σας και εξηγήστε τα εξής:

- Ποια αρμοδιότητα έχει ο καθένας και πού κάθεται,

- Βάλτε όλο το πλήρωμα να φορέσει, για πρακτική εξάσκηση, ένα σωσίβιο. Πρέπει όλοι να γνωρίζουν πώς φοριέται και πώς δένεται. Μετά την επίδειξη θα πρέπει να το τοποθετήσουν μόνοι τους στη θέση φύλαξης, ώστε να ξέρουν ακριβώς πού βρίσκεται και να τα χρησιμοποιήσουν, όταν χρειαστεί, χωρίς να τα περιμένουν όλα από εσάς,
- Διευκρινίστε τους, πως για οτιδήποτε θελήσουν να κάνουν, πρέπει να ζητάνε την άδεια σας και να μην ενεργούν αυτόνομα κατά τη διάρκεια του ταξιδιού,
- Δείξτε τους πού είναι και πώς λειτουργεί το life raft,
- Πού βρίσκονται και πώς λειτουργούν οι πυροσβεστήρες,
- Πώς χρησιμοποιούνται τα δύο πεταλοειδή σωσίβια στην πρύμνη του σκάφους και
- Ότι κρίνετε απαραίτητο εσείς, ότι θα πρέπει να γνωρίζει το πλήρωμά σας.

Έλεγχος μέσα στο σκάφος

- Ποτέ μη ξεκινήσετε ένα ταξίδι, έστω και σε κοντινή απόσταση, χωρίς πόσιμο νερό. Γενικά είναι καλό να υπάρχουν τροφές και πόσιμο νερό μέσα στο σκάφος, για όλο το πλήρωμα, για τουλάχιστον δύο μέρες. Ποιος σας αποκλείει μια βλάβη της μηχανής, με πλήρη άγνοια και ντάλα ήλιο;
- Ελέγξτε τα τρόφιμα σας. Μια δηλητηρίαση εν πλω δεν είναι καθόλου ευχάριστη και θα τη θυμόσαστε για πολύ καιρό,
- Ακόμα κι αν ο καιρός είναι πολύ καλός, πάντα να έχετε μαζί σας μια ντισερράδα και ζεστά ρούχα, τοποθετημένα σε κατάλληλη θέση και έτοιμα προς χρήση, σε μια απότομη απρόσμενη αλλαγή του καιρού,
- Ανοίξτε το φαρμακείο του σκάφους, ελέγξτε αν είναι πλήρες και φροντίστε να δώσετε δραμαμίνες, τουλάχιστον μια ώρα πριν, σε όσους τους πειράζει η θάλασσα,
- Ελέγξτε τα φωτιστικά μέσα ασφαλείας. Το πρώτο πράγμα που πρέπει να δείτε είναι η ημερομηνία λήξης τους. Σημαντικό είναι να ξέρετε τι ακριβώς υπάρχει μέσα στο σκάφος, που βρίσκεται, πώς χρησιμοποιείται και πότε. Αν δεν γνωρίζετε πώς λειτουργούν ή ξεχάσατε μέσα στην ένταση της στιγμής, μην πανικοβληθείτε, γιατί πάνω στις συσκευασίες υπάρχουν οδηγίες χρήσης με σκίτσα επίδειξης που εξηγούν, βήμα προς βήμα, τι πρέπει να κάνετε. Καλό είναι όμως να τα μελετήσετε από πριν και να ρωτήσετε κάποιον, που έχει πείρα για όλες τις λεπτομέρειες. Προσοχή, μην αφαιρείτε τις πλαστικές σκούλες της συσκευασίας τους. Ο χώρος τοποθέτησής τους μέσα στο σκάφος, θα πρέπει να είναι προσιτός. Χρήσιμο είναι, το χώρο φύλαξης και τη χρήση των φωτιστικών μέσων κινδύνου, να τη γνωρίζει όλο το πλήρωμα,
- Τσεκάρτε στη μηχανή σας κάθε μέρα τα εξής:

- α) το δείκτη λαδιού,
- β) το νερό στο ψυγείο,
- γ) την υδατοπαγίδα στο πετρέλαιο,
- δ) τους ιμάντες της μηχανής,
- Κατά τη παραλαβή του σκάφους, μη ξεχάσατε να ρωτήσετε πώς γίνεται η εξαέρωση στη μηχανή,
- Ελέγξτε όλα τα ηλεκτρικά του σκάφους και τα ηλεκτρονικά όργανα,
- Ανοίξτε το V.H.F.,
- Κλείστε το διακόπτη του γκαζιού της κουζίνας και αποφύγετε να τη χρησιμοποιείτε κατά τη διάρκεια του ταξιδιού,
- Βάλτε το πλήρωμα να ελέγξει αν όλα τα hatches και τα φινιστρίνια είναι κλεισμένα ερμητικά και ρίξτε μια ματιά και εσείς στο τέλος. Είναι πολύ απλό, με το κουπαστάρισμα του σκάφους ένα ξεχασμένο φινιστρίνι ή ένα hatch, να σας βάλει νερά, θέτοντας το σκάφος και εσάς, σε κίνδυνο,
- Εάν χρειάζεται, παρ' όλο που θα σας έχει ενημερώσει αυτός που σας παράδωσε το σκάφος, να κλείνετε κάποιες βάνες, συνήθως του νεροχύτη της κουζίνας, οι οποίες στο κουπαστάρισμα βάζουν νερό, φροντίστε το πριν αποηλεύσετε,
- Στα W.C. τοποθετήστε το διακόπτη της τουαλέτας στη θέση outlet,
- Ελέγξτε αν οι σεντίνες έχουν νερά και αν δουλεύουν οι αντλίες σωστά,
- Μην αφήνετε ποτέ άπλυτα στο νεροχύτη και σκουπίδια μέσα στο σκάφος. Να θυμόσαστε ότι το καθαρό και τακτοποιημένο σκάφος δεν προσφέρει μόνο μια αξιοπρεπή διαβίωση, αλλά πάνω από όλα ασφάλεια,
- Αν ο καιρός είναι κακός και υπάρχει κυματισμός, προσέξτε τι θα φάτε και πόσο. Ειδικά να προσέξουν εκείνοι, που δεν έχουν συνηθίσει τη θάλασσα και παθαίνουν ναυτία,

- Τέλος, όλα τα πράγματα σας, φροντίστε να είναι τοποθετημένα, ασφαλισμένα και στις σωστές θέσεις μέσα στο σκάφος, ώστε να μη μετακινηθούν από τα κύματα ή το μπόντζι.

Έλεγχος στο εξωτερικό του σκάφους

- Καλό είναι να έχει γίνει τεστ στην πυξίδα σας για να ξέρετε πόσο χάνει, ώστε να μπορείτε να ταξιθέψετε σωστά. Για τα Ελληνικά δεδομένα δεν είναι τελείως απαραίτητο λόγω σχετικά μικρών αποστάσεων,
- Πάρτε τις μούδες σας μέσα στο λιμάνι, όταν ο καιρός είναι φρέσκος και χρειάζεται να μειωθεί η ιστιοφορία, για το ταξίδι,
- Όλα τα σχοινιά του σκάφους πρέπει να είναι μαζεμένα, ακόμα και οι σκάτες. Και αυτό γιατί εκτός του ότι είναι όμορφο ένα τακτοποιημένο σκάφος, το κυριότερο είναι πως ακατάστατα σχοινιά, πεταμένα εδώ και εκεί, εγκυμονούν τον κίνδυνο να μπερδευτεί κάποιος και να χτυπήσει. Εξάλλου δε θα μπορούσατε να τα χρησιμοποιήσετε άμεσα και γρήγορα τη στιγμή που θα τα χρειαστείτε,
- Τοποθετήστε στις ειδικές θήκες που υπάρχουν τις μανέτες για τα βιτζιρέλα,
- Κοιτάξτε το δείκτη του πετρελίου και την επάρκεια των καυσίμων σας,
- Ανάψτε τη μηχανή σας, τουλάχιστον 10' πριν ξεκινήσετε, για να μπορέσει να ζεσταθεί σωστά,
- Ελέγξτε, αν το τέλος της αλυσίδας της άγκυρας, είναι δεμένο πάνω στο σκάφος με κοντρό σχοινί, για να μη σας φύγει κάτω στο μάλινα. Ελέγξτε επίσης το τέλος της καδένας να είναι πάντα δεμένο με σχοινί και όχι με μεταλλικά κλειδιά πάνω στο σκάφος για να μπορείτε να το κόψετε εύκολα, όταν χρειαστεί, σε

έκτακτη ανάγκη,

- Τσεκάρτε πού βρίσκεται η εφεδρική λαγουδέρα, αν βγαίνει εύκολα και γρήγορα από αυτό το σημείο, πώς και που τοποθετείται για να λειτουργήσει. Φροντίστε αυτή τη λεπτομέρεια γιατί αν σπάσει το συμπυκνωμένο του τιμονιού και το σκάφος σας μείνει ακυβέρνητο, θα υπάρχει μεγάλη ένταση, ιδιαίτερα αν αντιμετωπίζετε και άσχημο καιρό παράλληλα συν τον μεγάλο κίνδυνο για την ασφάλεια σας,
- Θα πρέπει να έχετε πάνω σας ναυτικό σουγιά με καβίλια, δεμένο με λιγαδούρα στη μέση σας και ποτέ στο λαιμό,
- Αν σκέπτεστε να ταξιδέψετε νύχτα (γενικά προσπαθήστε να αποφεύγετε νυχτερινούς πλόες) ελέγξτε εάν δουλεύουν τα φώτα ναυσιπλοΐας του σκάφους. Ακόμα και αν δεν σκέπτεστε να ταξιδέψετε νύχτα, εσείς θα τσεκάρτε αν τα φώτα ναυσιπλοΐας λειτουργούν σωστά, γιατί δε ξέρετε τι μπορεί να συμβεί και τότε θα φθάσετε στο επόμενο λιμάνι. Σημειώστε ότι το βράδυ σας βλήνουν καλύτερα και από μακριά, αν φωτίζετε τα πανιά σας με ένα φακό,
- Τέλος, πριν δώσετε το σύνθημα απόηλου, κάντε ένα τελευταίο έλεγχο αν όλοι στην παρέα σας είναι παρόντες και δεν λείπει κανείς.

Ενέργειες μόλις ξεκινήσετε

- Μην επιτρέψετε σε κανέναν από το πλήρωμα, να κάνει δουλειές και να κινείται πάνω στο κατάστρωμα ξυπόλυτος,
- Ασφαλίστε την πασαρέλα (σανίδι ή μαδέρι) και δέστε την, ακόμα και αν δεν έχει άσχημο καιρό.
- Μαζέψτε όλα τα μπαλόνια (παραβλήματα) που κρέμονται έξω από το σκάφος και ασφαλίστε τα,
- Μαζέψτε τη σκάλα του μπάνιου,
- Κλειδώστε την άγκυρα και ασφαλίστε τη με κάποιο χοντρό σχοινί, για να μη γλιστρήσει από κάποιο κύμα και σας φύγει,
- Μαζέψτε όλα τα σχοινιά, ειδικά τις πρυμάτσες ή τους κάβους που χρησιμοποιήθηκαν στο αγκυροβόλιο σας,
- Αν ταξιδεύετε με τον καιρό πρίμα και έχετε τη μέγιστη επάνω και λάσκα λόγω τριμαρίσματος, καλό είναι να δένετε ένα χοντρό σχοινί από τη μάτσα σε κάποιο σταθερό σημείο του σκάφους (preventer), ώστε αν ξεχαστεί ο τιμονιέρης ή αλλιάξει η διεύθυνση του ανέμου απότομα, να φρενάρει τη μάτσα σας, χωρίς να θέσει σε κίνδυνο το άλμπουρο από την απότομη μπόνη ή να τραυματίσει κάποιον,
- Ανά μία ή δύο ώρες τσεκάρτε τις σεντίνες μήπως έχουν νερά και την υδατοπαγίδα του πετρελαίου, εφόσον χρησιμοποιείτε τη μηχανή,
- Καλό είναι να αποφεύγετε να καταναλώνετε αλκοόλ κατά τη διάρκεια του ταξιδιού,
- Να φοράτε πάντα καπέλο, γυαλιά ηλίου, και να βάζετε αντιηλιακή κρέμα, γιατί με την κίνηση πάνω στο σκάφος ο ήλιος ξεγελάει,
- Να καταναλώνετε υγρά,
- Προσέξτε, όποιος νιώσει την τάση για εμετό να γυρίσει το κεφάλι του αντίθετα από τον αέρα στη σταβέντο πλευρά,
- Σημαντική είναι η επιτήρηση του ορίζοντα και ιδιαίτερα ο μη ορατός τομέας πίσω από τα πανιά. Κάθε 5' με 10' ελέγξτε προσεκτικά τι γίνεται στη σταβέντο πλευρά σας. Οι κίνδυνοι δεν προέρχονται μόνο από κάποιο άλλο σκάφος αλλιά και από μια απότομη αλλιά του καιρού, μια ξαφνική καταιγίδα, αντικείμενα στη θάλασσα και πολλά άλλα,
- Αν βρεθείτε σε κακοκαιρία και πλησιάζετε άγνωστη ακτή τη νύχτα, είναι προτιμότερο να μείνετε στο πέλαγος και να ταλαιπωρηθείτε, από το να θέσετε σε κίνδυνο τις ζωές σας,
- Αποφεύγετε να ταξιδεύετε και να έχετε τη σταβέντο πλευρά, κοντά σε ακτές και γενικά σε στεριά, γιατί αν μείνετε για οποιοδήποτε λόγο ακυβέρνητοι ο χρόνος για να διορθώσετε την αβάρια είναι τόσο λίγος που μπορεί να σας ρίξει έξω και τότε το τίμημα είναι σίγουρα ακριβό,
- Αποφεύγετε να ταξιδεύετε κοντά στις σταβέντο πλευρές ενός νησιού γιατί

ο αέρας είναι πολύ ισχυρός και κατεβάζει απότομες σπιλιάδες, γνωστές σαν «καπελιωτές»,

- Να θυμάστε καλά τους κανόνες αποφυγής συγκρούσεων. Προσπαθήστε να μην επιμένετε μέχρι την τελευταία στιγμή, ακόμα και εάν έχετε προτεραιότητα, αλλιά αλλιάξτε πορεία και θυμηθείτε ότι σε κάποιο ατύχημα μπορεί να σας δοθεί δίκιο αργότερα από τη νομοθεσία, αλλιά κανείς δεν μπορεί να σας δώσει πίσω μια χαμένη ζωή,
- Δείξτε με σαφή τρόπο σε κάποιο άλλο σκάφος την πορεία που θα επιλέξετε και κάντε το έγκαιρα και αποφασιστικά. Ποτέ μη βάζετε σε δίλημμα άλλο σκάφος,
- Τέλος, πρέπει να ελέγχετε ανά μισή ώρα ή και τακτικότερα, ότι όλο το πλήρωμα σας είναι παρόν, δεν έχει κτυπήσει ή, το χειρότερο, δεν έχει πέσει κάποιος στη θάλασσα.

Ενέργειες λίγο πριν φτάσετε σε Λιμάνι

- Τοποθετήστε τα μπαλόνια στις σωστές θέσεις ανάλογα με το πού θα δέσετε,
- Ετοιμάστε τα σχοινιά που θα χρειαστείτε. Πρέπει να είναι τοποθετημένα και δεμένα στη θέση τους. Να έχετε επίσης προβλέψει να υπάρχουν και δύο επιπλέον σχοινιά σε ετοιμότητα, γιατί μπορεί να τα χρειαστείτε κατά τη διάρκεια του δεσίματος. Δεν θα έχετε την πολυτέλεια του χρόνου να ψάχνετε την τελευταία στιγμή, ειδικά αν φυσάει δυνατά,
- Πριν ανάψετε τη μηχανή σας, ελέγξτε μήπως κρέμεται κάποιο σχοινί εξωτερικά, προτού βάλτε πρόσω,
- Μην μπαινάτε με ταχύτητα στα λιμάνια.

Μην ξεχνάτε, ότι η θάλασσα θέλει σεβασμό και γνώση. Αν σέβεστε τη θάλασσα, να είστε σίγουροι ότι πάντα θα γυρνάτε πίσω ασφαλείς.

Με λίγη προσοχή και μέθοδο θα νιώθετε πιο άνετα και δεν θα βάζετε σε κίνδυνο τη ζωή όσων επιβαίνουν στο σκάφος, αλλιά και το ίδιο το σκάφος σας. Αφιερώστε λίγη ώρα στο λιμάνι, σας γλιτώνει από πολλές περιπέτειες και φασαρίες που σίγουρα κανέναν δεν επιθυμεί. Εσείς πάντα να ξεκινάτε πλήρως προετοιμασμένοι και έτοιμοι για όλα.

Μην ξεχνάτε, πως είμαστε ένας ναυτικός λαός με πανάρχαια παράδοση στη θάλασσα. Είμαστε υποχρεωμένοι να τη συνεχίσουμε και να ταξιδεύουμε με ναυτοσύνη και πείρα.

Καλά και ασφαλή ταξίδια.

